

Še bolj pa se je položaj Pulja izkazal v napadalni obrambi. Avstrijsko brodogradništvo je ponovno iz Pulja udarilo na itilijansko obrežje in obstreljavalo tamošnje pristaniške naprave. Zato se je tudi Italija ob koncu vojne polastila vseh večjih avstrijskih bojnih ladij; le nekaj malih je prepustila Jugoslaviji. Tudi ni zadostovala Italiji posest Istre; vzela si je še otok Lastovo in na celini Zader.

Vkljub takim okrnitvam je še vedno naravna obrambna moč našega obrežja velika. V Koterski boki je v varnem zavetju visokih gorá in ozkih vhodov skrita naša majhna vojna mornarica. Nad našim Primorjem letajo naša pomorska letala in kakor orli pazijo na vso okolico. Močne utrdbe še iz prejšnjih časov varujejo vhode v važnejša pristanišča.

Glavno pa je naše vojaštvo, ki je po svojem mirovnem stanju na 15. mestu med državami na svetu. Po bojnih sredstvih pa je s svojimi strojnimi puškami na 9., s težkimi topovi na 7., in z lahkimi tudi na 7. mestu.

Več kot topovi in strojnice, tanki, ladje in letala pa pomeni duh, ki vlada med narodom in zlasti med mladino, na kateri predvsem sloni obramba domovine. »Z Bogom za kralja in domovino« je bojni klic Jugoslavije.

Ob nastopu Jugoslavije je naš veliki škof krški dr. Mahnič rekel, da je Bog dal jugoslovanskim narodom lastno državo in da jo moramo ohraniti in čuvati ter jo krepko in močno izročiti potomcem. Ta duh naj bo med vami, mladi Stražarji, pa bo Jugoslavija srečna!

Dr. K. C.

O P A Z U J

Kje je najbolj mrzlo? Na to vprašanje bo skoraj vsak izobraženec odgovoril: Na severnem tečaju. V resnici pa je najhujši mraz — kakor zatrjujejo raziskovalci — v nekaterih legah ob sibirski reki Leni. Tam je srednja mera nizkega mraza 62° Celzija. Ni se lahko vmisлити v to grozoto. L. 1928 je tudi nas po naših krajih močno treslo, da so nam zobje šklepetali in da smo prihajali polni sreža na obleki v šolo; pa vendar ni padlo srebro nikjer dalj kot 25—30° pod ničlo. Povprečno smo imeli takrat dober teden okrog 20° pod ničlo. In vendar smo ta pritisk močno občutili. Vodovodne cevi so pokale, ker je voda zmrzovala, ptički so cepali, ozeblina so se večale in množile.

Tudi o toploti smo bili poučeni, da imajo najhujšo vročino dežele ob ravniku. Pa ne pride vročina do najvišje stopnje v teh deželah (n. pr. v Braziliji ali v državi Kongo), pač pa okrog mesta Massaua ob Rdečem morju, v Eritreji, severno od Abesinije. Tam znaša srednja letna temperatura (toplina) 31° C nad ničlo. Če bi našo šolsko mladino tja preselili, bi imela kar naprej vročinske počitnice. V tem kraju

tudi noči ne prinesejo nič kaj ohladila. Pa kljub temu žive tudi tukaj ljudje. Rojeni v tem podnebjju se izmlada privadijo vedni gorkoti in bi v mrzlih krajih, kakor so naši, težko izhajali. Je pač resničen pregovor: »Povsod voda teče in povsod se tudi kruh peče.«

Ali veš, kaj je »phon«? O metru, litru, kilogramu govorimo že kot o docela znanih stvareh. Manj nam je pa znan »phon« (reci fôn). Phon je enota za merjenje šuma, hruma in vrišča. Ker je ropot zlasti bolnikom po mestih nadležna motnja in brez dvoma zdravju tudi škodljiva, vsaj tako zatrjujejo zdravniki, so začeli obseg šuma in ropota označevati in meriti. Kot enoto so vzeli šum, ki ni velik, marveč tak, da je za zdravo uho komaj slišen. To se označi z »0 Phon«. 50 fonov je ropot, kakor ga slišijo n. pr. na kaki predmestni, malo uporabljeni cesti. Mi ljudje smo že nekoliko glasnejši, kajti človeško govorjenje ima mero 60 fonov. Motorno kolo, ki nam gre že na živce, brenči z 90 foni. Kdor je bil v večji kovačnici, kjer je čul »bunkati kladivo močno« in še več takih mož, ki razbijajo obenem po nakovalnikih, bo vedel, kaj premore šum 120 fonov. Kar je čez, pa ni več za ušesa — in se navadno ne meri več.